

ЗАКОН

О ДЕТЕКТИВСКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се рад правних лица, предузетника и физичких лица који врше послове из области делатности пружања детективских услуга (у даљем тексту: детективска делатност), услови за њихово лиценцирање, начин вршења послова и остваривање надзора над њиховим радом.

Члан 2.

Правна лица и предузетници регистровани за обављање детективске делатности, односно физичка лица која се запошљавају ради обављања детективских послова не могу вршити послове који су у искључивој надлежности државних органа и примењивати оперативне методе и средства која надлежни органи врше, односно примењују на основу посебних прописа.

Члан 3.

Појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **детективска делатност** је делатност разврстана у област административних и помоћних услужних делатности, у грану и групу истражних делатности, која обухвата истражне и детективске услуге и активности свих приватних истражитеља без обзира на то за кога и шта истражују (детективски послови). Истражне и детективске услуге су послови прикупљања, обраде података и преноса информација у складу са овим законом и другим прописима, од стране правних лица и предузетника за детективску делатност као руковалаца и запослених детектива као обрађивача;

2) **правно лице за детективску делатност** је привредно друштво које обавља детективску делатност под условима из овог закона и регистровано је у складу с прописима;

3) **детектив** је физичко лице које је запослено у правном лицу за детективску делатност и које има лиценцу за обављање детективских послова, под условима из овог закона;

4) **самостални детектив** је детектив који самостално обавља детективску делатност под условима из овог закона и регистрован је у складу са прописима као предузетник (у даљем тексту: предузетник за детективску делатност);

5) **лиценца** је:

(1) решење којим се правним лицима и предузетницима који испуњавају прописане услове, дозвољава обављање детективске делатности;

(2) решење којим се физичким лицима која испуњавају прописане услове, дозвољава вршење детективских послова;

6) **легитимација** је јавна исправа за легитимисање лица која врше детективске послове;

7) **податак** је свака информација која се односи на физичко лице или сврху обраде, без обзира на облик у коме је изражена и на носач информације (папир, трака, филм, електронски медиј и сл.), по чијем налогу, у чије име, односно за чији рачун је информација похрањена, датум настанка информације, место похрањивања информације, начин сазнавања информације (непосредно, слушањем, гледањем и сл, односно посредно, увидом у документ у којем је информација садржана и сл.), или без обзира на друго својство информације;

8) **обрада података** је свака радња предузета у вези с подацима као што су: прикупљање, бележење, преписивање, умножавање, копирање, преношење, претраживање, разврставање, похрањивање, раздвајање, укрштање, обједињавање, уподобљавање, мењање, обезбеђивање, коришћење, стављање на увид, откривање, објављивање, ширење, снимање, организовање, чување, прилагођавање, откривање путем преноса или на други начин чињење доступним, прикривање, измештање и на други начин чињење недоступним, као и спровођење других радњи у вези са наведеним подацима, без обзира да ли се врши аутоматски, полу аутоматски или на други начин;

9) **руковалац података** је правно лице и предузетник за детективску делатност или физичко или друго правно лице, односно орган власти које обрађује податке;

10) **збирка података** је скуп података који се аутоматизовано или не аутоматизовано воде и доступни су по личном, предметном или другом основу, независно од начина на који су похрањени и места где се чувају;

11) **корисник података** је физичко или правно лице, односно орган власти, који је законом, уговором са руковоцем или по пристанку лица овлашћен да користи податке;

12) **обрађивач података** је детектив или правно лице и предузетник за детективску делатност и коме руковалац на основу закона или уговора поверава одређене послове у вези са обрадом.

II. ДЕТЕКТИВСКА ДЕЛАТНОСТ

1. Услови за обављање детективске делатности

Члан 4.

Детективску делатност могу да обављају правно лице за детективску делатност и предузетник за детективску делатност, а детективске послове може обављати детектив, ако имају лиценцу за обављање детективске делатности, односно детективских послова издату од стране Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство).

а) Лиценца правних лица и предузетника

Члан 5.

Лиценца за обављање детективске делатности може се издати правном лицу за детективску делатност и предузетнику за детективску делатност:

1) које има акт о систематизацији радних места, са описом послова и овлашћењима запослених за свако радно место;

2) које има најмање два запослена детектива, ако делатност обавља као правно лице за детективску делатност, односно најмање једно лице са

лиценцом за вршење детективских послова, ако делатност обавља као предузетник за детективску делатност;

3) ако одговорно лице у правном лицу испуњава услове за издавање одобрења за набавку оружја сагласно закону којим се уређује оружје и муниција.

Поред услова из става 1. овог члана, лиценца за обављање детективске делатности може се издати правном лицу за детективску делатност које је за одговорно лице, ако то лице није детектив, одредило лице:

- 1) које је држављанин Републике Србије;
- 2) које је пунолетно;
- 3) које има високо образовање.

б) Лиценца физичких лица

Члан 6.

Лиценца за вршење детективских послова може се издати физичком лицу:

- 1) које је држављанин Републике Србије;
- 2) које има најмање вишу стручну спрему;
- 3) које испуњава услове за издавање одобрења за набавку оружја сагласно закону којим се уређује оружје и муниција;
- 4) које је психофизички способно за обављање детективских послова, што доказује лекарским уверењем надлежне здравствене установе;
- 5) које је савладало програм обуке и оспособљавања за вршење детективских послова;
- 6) које је положио стручни испит за детектива пред комисијом Министарства.

Сматра се да лице које има пет година радног искуства на пословима овлашћеног полицијског службеника, пословима одбране, безбедоносно-обавештајним, на судијској и тужилачкој функцији, као и на стручним пословима у суду или јавном тужилаштву, испуњава услов из става 1. тачка 5) овог члана.

Члан 7.

Начин спровођења обуке и оспособљавања лица за вршење детективских послова, програм те обуке и оспособљавања, начин полагања стручног испита за детектива прописује министар.

Трошкове спровођења обуке и оспособљавања сноси лице које полаже стручни испит и исте уплаћује на рачун буџета Републике Србије прописан за уплату јавних прихода.

в) Пословне просторије

Члан 8.

Правно лице за детективску делатност, односно предузетник за детективску делатност мора поседовати одговарајући простор који је обезбеђен од провале и неовлашћеног приступа.

За чување збирки података и других евиденција правно лице за детективску делатност, односно предузетник за детективску делатност мора да обезбеди касу или сеф, у складу са прописима о тајности података.

Ближе услове о пословном простору и физичко-техничким мерама за чување збирки података и других евиденција прописује министар.

2. Подношење захтева за лиценцу

Члан 9.

Захтев за издавање лиценце подноси се Министарству.

Уз захтев се прилажу акти, уверења, потврде, изводи, односно јавне исправе којима се доказује испуњеност услова из члана 5, члана 6. став 1. тач. 1), 2) и 4) и став 2. и члана 8. овог закона.

Лиценца се издаје на пет година.

Лицу коме истекне важење лиценце, на његов захтев, издаје се нова лиценца под условима за издавање лиценце утврђеним овим законом.

Захтев за издавање нове лиценце може се поднети најраније 30 дана пре истека важеће лиценце.

На захтев правног лица за детективску делатност, односно предузетника за детективску делатност или детектива, којима је издато решење о дозволи за обављање детективске делатности, односно детективских послова Министарство издаје лиценцу у облику посебног акта (лиценца у свечаној форми).

Садржину захтева за издавање, као и изглед и садржину свечане форме лиценце прописује министар.

III. ОВЛАШЋЕЊА И НАЧИН ВРШЕЊА ПОСЛОВА ДЕТЕКТИВА

1. Обрада података

Члан 10.

Правно лице за детективску делатност и предузетник за детективску делатност, односно детектив може обрађивати податке о:

- 1) несталим лицима или лицима која се крију ради избегавања кривичног гоњења;
- 2) лицима која су кориснику услуге проузроковала штету, ако су испуњени законом утврђени услови одговорности за штету;
- 3) лицима која анонимно и противправно поступају према кориснику услуге, са претњом штетних последица;
- 4) предметима који су изгубљени или украдени;
- 5) успешности пословања правних лица и предузетника;
- 6) заштити интелектуалне и индустријске својине.

Приликом обраде података, детективу је забрањено да омета обављање послова који су у надлежности државних органа.

Члан 11.

Начин прикупљања података у току вршења детективске делатности, односно детективских послова, мора бити у складу са овим законом и другим важећим прописима о вођењу поступака и заштити података о личности, као и да подаци морају бити прикупљени у сврху извршења уговора.

2. Уговор

Члан 12.

Детективска делатност, односно детективски послови могу се вршити само на основу и у оквиру уговора закљученог у писменој форми између правног лица за детективску делатност, односно предузетника за детективску делатност и корисника услуга.

Уговор из става 1. овог члана, поред осталог, мора да садржи:

- 1) јасно одређену сврху обраде података са образложењем;
- 2) изворе прикупљања података – од лица на које се односе, од органа који су законом овлашћени за њихово прикупљање, односно од других лица;
- 3) начин коришћења података;
- 4) врсту и степен тајности података;
- 5) рок чувања и употребе података;
- 6) мере заштите података.

Након закључења уговора корисник услуга даје правном лицу за детективску делатност, односно предузетнику за детективску делатност писмено овлашћење за вршење уговорених услуга.

Правно лице за детективску делатност, односно предузетник за детективску делатност дужан је да одбије закључење уговора о пружању услуге ако се захтев корисника услуге односи на вршење послова који нису у његовој надлежности, када се тражи обрада података који се не смеју обрађивати и када је вршење тих услуга супротно интересима других корисника услуга са којима већ има закључен уговор, другим законима и јавном моралу.

3. Легитимација

Члан 13.

Детектив приликом вршења послова мора носити легитимацију и овлашћење за вршење уговорених услуга које му је дао корисник услуга, и дати их на увид овлашћеним полицијским службеницима на њихов захтев.

Детективску легитимацију издаје Министарство, на захтев правног лица за детективску делатност или предузетника за детективску делатност за детектива који је положио стручни испит и завршио приправнички стаж у трајању од шест месеци код лица регистрованога за обављање детективске делатности.

Детектив коме престане радни однос одмах враћа легитимацију правном лицу за детективску делатност код којег је био запослен, који је у року од пет дана доставља Министарству, а предузетник за детективску делатност који престане да обавља детективске послове легитимацију доставља Министарству у року од пет дана од дана брисања из регистра надлежног органа.

Члан 14.

Садржину, изглед, начин употребе и детективске легитимације прописује министар.

За издавање детективске легитимације плаћа се такса.

4. Ватрено оружје

Члан 15.

Детектив може добити дозволу за ношење личног оружја, у складу са законом којим се уређује оружје и муниција.

Правна лица за детективску делатност не могу, у смислу закона о оружју и муницији, поседовати оружје.

Члан 16.

Детектив може, приликом вршења послова, да употреби ватрено оружје и физичку снагу искључиво у сврху заштите сопственог живота и телесног интегритета, само ако на други начин не може да обије истовремени непосредни противправни напад.

Детективу је забрањено да приликом вршења послова ограничава слободу кретања грађана и да употребљава средства и уређаје за тајна електронска видео и аудио снимања лица.

Приликом употребе овлашћења из става 1. овог члана, детектив је дужан да се придржава принципа законитости, пропорционалности и да делује са што мање штетних последица по лице.

Детектив је дужан да пружи прву помоћ лицу које је повредио употребом оружја или физичке снаге, као и да о повреди одмах обавести лекарску службу.

О употреби оружја или физичке снаге чијом применом је неком лицу нанета тешка телесна повреда, детектив или правно лице за детективску делатност или предузетник за детективску делатност одмах обавештава надлежну полицијску управу.

Извештај о употреби ватреног оружја и физичке снаге из става 5. овог члана детектив у року од 12 часова доставља одговорном лицу у правном лицу за детективску делатност.

Правно лице за детективску делатност, односно предузетник за детективску делатност извештај о употреби ватреног оружја и физичке снаге чијом применом је неком лицу нанета тешка телесна повреда доставља полицијској управи у року 12 часова.

5. Начин прикупљања и обраде података

Члан 17.

Детектив може прикупљати и обрађивати податке о другим лицима само у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности и слободан приступ информацијама од јавног значаја.

Обрада без пристанка је дозвољена у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности.

Члан 18.

Детектив који је у току вршења посла сазнао за кривично дело за које се гони по службеној дужности дужан је да о сазнању одмах обавести полицију или надлежног јавног тужиоца.

Члан 19.

На захтев овлашћеног полицијског службеника, правно лице или предузетник за детективску делатност дужан је дати на увид све прикупљене податке и доказе са којима располаже када за то постоји одлука надлежног суда, а без одлуке суда доказе и предмете који се могу одузети као предмети кривичног дела у складу са законом којим се уређује кривични поступак.

Овлашћени полицијски службеник о извршеном увиду сачињава записник.

Члан 20.

Орган државне управе, правно лице које на основу јавних овлашћења води одређене евиденције или други руковоаци збирком података детективу, на образложен писмени захтев, дају податке о:

- 1) боравиштима и пребивалиштима лица;
- 2) власницима моторних возила и пловила;
- 3) полисама осигурања;
- 4) власницима непокретности;
- 5) пензијском и инвалидском осигурању;
- 6) податке из судских списа у случајевима када на то право има корисник услуга;
- 7) податке из државних архива.

Захтев за давање података из става 1. овог члана обавезно садржи:

- 1) назив, име, седиште и адресу правног лица и предузетника за детективску делатност;
- 2) врсту тражених података;
- 3) датум започињања обраде, односно успостављања збирке података;
- 4) сврху обраде (образложење);
- 5) правни основ обраде (уговор са корисником услуге или овлашћење);
- 6) назив, име, седиште и адресу корисника услуге.

Орган, правно лице и други руковоаци из става 1. овог члана дужни су да одбију давање података који су, на основу прописа о тајности података, одређени као тајни.

Члан 21.

Детектив може, путем средстава јавног информисања, објављивати фотографије несталих лица и предмета, нудити награде за добијање података, информација и доказа.

IV. НАДЗОР, ЕВИДЕНЦИЈЕ И ЗАШТИТА ПОДАТАКА

1. Надзор

Члан 22.

Надзор над спровођењем овог закона врши Министарство.

Члан 23.

Овлашћени полицијски службеници Министарства, у вршењу надзора над спровођењем овог закона, поред овлашћења на предузимање радњи утврђених законом којим се уређује инспекција, имају право и дужност да проверавају начин чувања и ношење ватреног оружја, као и психофизичку способност и оспособљеност детектива за руковање оружјем, као и да, по потреби, спроводе и друге радње којима се остварује непосредан и ненајављен увид у вршење детективских послова.

Члан 24.

Овлашћени полицијски службеници Министарства, поред овлашћења на изрицање мера утврђених законом којим се уређује инспекција, имају право и дужност да правном лицу за детективску делатност, односно предузетнику за детективску делатност привремено забране обављање делатности, а детективу да привремено забране вршење детективских послова ако делатност, односно послове обавља или врши:

- 1) без лиценце или овлашћења;
- 2) без закљученог уговора;
- 3) на нестручан и непрофесионалан начин који може проузроковати штету или опасност за корисника, детектива или треће лице;
- 4) супротно налогу да обављање делатности, односно вршење послова усклади са овим законом.

Меру којом се обезбеђује да правно лице за детективску делатност, предузетник за детективску делатност или детектив отклоне неправилности у вршењу детективских послова и обављању делатности, односно да вршење послова ускладе са овим законом овлашћени полицијски службеник Министарства налаже решењем, с тим што рок за извршење мере за отклањање неправилности не може бити дужи од 60 дана.

Члан 25.

Против решења из члана 24. овог закона може се изјавити жалба министру.

2. Стручни савет за унапређење детективске делатности

Члан 26.

Министар, у складу са прописима којима се уређује државна управа, ради праћења области детективске делатности, унапређења обављања послова у тој области у складу са новим стандардима и остваривања сарадње са удружењима правних лица и предузетника за детективску делатност и детектива решењем оснива посебну радну групу – Стручни савет за унапређење детективске делатности.

Регистрована удружења правних лица и предузетника за детективску делатност и детектива, из реда својих чланова предлажу министру кандидата за члана Стручног савета за унапређење детективске делатности.

3. Евиденције

Члан 27.

Министарство води евиденције:

- 1) о издатим лиценцама за обављање детективске делатности – правним лицима и предузетницима за обављање те делатности;
- 2) о издатим лиценцама за вршење детективских послова – физичким лицима за вршење тих послова;
- 3) о спроведеној стручној обуци и оспособљавању, као и стручном испиту детектива;
- 4) о издатим легитимацијама за детективе;
- 5) о издатим дозволама за ношење оружја за детективе.

Евиденције из става 1. овог члана воде се у облику регистра, као електронска база података и чувају се трајно.

Ближу садржину података који се евидентирају, садржину и изглед регистра и начин вођења регистра прописује министар.

Члан 28.

Правна лица за детективску делатност, односно предузетници за детективску делатност воде евиденције:

- 1) о запосленим детективима;
- 2) о закљученим уговорима са корисницима;
- 3) о лицима, односно корисницима за које се врше детективски послови;
- 4) о примењеним овлашћењима употребе ватреног оружја и физичке снаге запослених детектива;
- 5) о збиркама личних података.

Евиденције из става 1. овог члана чувају се трајно.

Члан 29.

Правна лица за детективску делатност, односно предузетници за детективску делатност нису дужни да образују и воде евиденције из члана 28. став 1. тачка 5) овог закона, односно да врше обраду података:

- 1) који се обрађују искључиво у породичне и друге личне потребе;
- 2) који се обрађују ради вођења регистара чије је вођење законом прописано;
- 3) за збирку података коју чине само јавно објављени подаци;
- 4) који се односе на лице чији идентитет није одређен, а руковалац, обрађивач, односно корисник није овлашћен да идентитет одреди.

Евиденцију из члана 28. став 1. тачка 5) овог закона правна лица за детективску делатност, односно предузетници за детективску делатност воде у складу са прописима којима се уређује заштита података о личности.

4. Заштита података

Члан 30.

Подаци који су прикупљени у вршењу детективске делатности, односно послова могу се користити само у сврху за коју су прикупљени и не могу се уступати трећим лицима или јавно објављивати, осим ако је другачије прописано.

Ако је збирка података успостављена уговором, или на основу пристанка у писменом облику, у случају испуњења или раскида уговора, односно повлачења писменог пристанка правно лице за детективску делатност, односно предузетник за детективску делатност обавезни су да податке предају кориснику или их бришу у року од 15 дана од дана раскида уговора, односно повлачења пристанка, а друге податке који нису од значаја или које корисник одбије да преузме, униште у року од осам дана.

Члан 31.

Правно лице за детективску делатност, односно предузетник за детективску делатност, као и запослени детектив дужни су да као тајну, у складу са законом и другим прописима којима се уређује тајност података, чувају све податке које сазнају у вршењу послова, осим ако је другачије прописано или уговорено.

Обавеза из става 1. овог члана траје и по престанку обављања делатности правног лица за детективску делатност или предузетника за детективску делатност, односно по престанку радног односа детектива.

Члан 32.

Правно лице за детективску делатност, односно предузетник за детективску делатност дужни су да закључене уговоре са корисником чувају пет година.

V. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 33.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара, казниће се за прекршај правно лице за детективску делатност:

1) ако врши послове који су у искључивој надлежности државних органа и примењује оперативне методе и средства које надлежни органи примењују на основу посебних прописа (члан 2);

2) ако обавља детективску делатност, односно детективске послове, а нема лиценцу за обављање детективске делатности издату од стране Министарства (члан 4);

3) ако обавља детективску делатност, а престане да испуњава услове под којим му се може издати лиценца (члан 5);

4) ако обрађује податке који нису утврђени као подаци које може да обрађује (члан 10. став 1);

5) ако омета обављање послова који су у надлежности државних органа (члан 10. став 2);

6) ако врши детективску делатност или ангажује детектива да врши детективске послове, а да са корисником услуга није закључило писани уговор о ангажовању за вршење детективских послова (члан 12. став 1);

7) ако од корисника услуга не прибави писано овлашћење за вршење уговорених услуга (члан 12. став 2);

8) ако не одбије захтев корисника за вршење истражних и детективских услуга када ти послови нису у његовој надлежности, када се тражи обрада података који се не смеју обрађивати и када је вршење тих услуга супротно интересима корисника услуга са којима већ има закључен уговор (члан 12. став 4);

9) ако запослени детектив ограничава слободу кретања грађана и употребљава средства и уређаје за тајна електронска видео и аудио снимања лица (члан 16. став 2);

10) ако запослени детектив не пружи прву помоћ лицу које је повредио употребом оружја или физичке снаге, као и ако о повреди одмах не обавести лекарску службу (члан 16. став 4);

11) ако, у року од 12 часова од догађаја, надлежној полицијској управи не достави извештај о употреби оружја или физичке снаге чијом применом је неком лицу нанета тешка телесна повреда (члан 16. став 7);

12) ако обрађује податке од лица која на то нису добровољно пристала или која су опозвала свој пристанак (члан 17. ст. 1. и 2);

13) ако о сазнању о извршеном кривичном делу одмах не обавести полицију или надлежног јавног тужиоца (члан 18);

14) ако на захтев овлашћеног полицијског службеника, у складу са одлуком суда или законом којим се уређује кривични поступак, не да на увид све прикупљене податке са којима располаже (члан 19. став 1);

15) ако прописане евиденције не води или их води на начин који није прописан (члан 28);

16) ако податке који су прикупљени у вршењу посла користе у сврху за коју нису прикупљени или их уступи трећим лицима или јавно објави (члан 30. став 1);

17) ако, у случају испуњења или раскида уговора, односно повлачења пристанка у писаном облику, прикупљене податке не преда кориснику или их не брише у року од 15 дана од дана раскида уговора, односно ако не уништи прикупљене податке које корисник одбије да преузме (члан 30. став 2);

18) ако у току обављања и по престанку обављања детективске делатности, као тајну, у складу са законом и другим прописима којима се уређује тајност података, не чува све тајне податке које сазна у вршењу послова (члан 31);

19) ако не чува евиденције закључених уговора са корисником (члан 32).

За радње из става 1. тач. 1–3. овог члана, поред новчане казне, правном лицу за детективску делатност може се изрећи и заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању од шест месеци до три године.

За радње из става 1. овог члана, казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу за детективску делатност новчаном казном од од 5.000 до

50.000 динара, а може се изрећи и заштитна мере забране обављања одређених послова, односно вршења одређених делатности у трајању од три месеца до једне године.

Члан 34.

Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара, казниће се за прекршај правно лице за детективску делатност:

1) ако не поседује одговарајући пословни простор, који је обезбеђен од провале и неовлашћеног приступа, односно ако не обезбеди касу или сеф, у складу с прописима о тајности података (члан 8. ст. 1. и 2);

2) ако од детектива коме је престао радни однос не преузме легитимацију, односно ако је, у року од пет дана од преузимања, не достави Министарству (члан 13. став 3).

Члан 35.

За радње из члана 33. став 1. овог закона казниће се, за прекршај, и предузетник за детективску делатност новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

За радње из члана 34. став 1. тачка 1) овог закона и ако не врати легитимацију Министарству, у року од пет дана од дана брисања из регистра надлежног органа (члан 13. став 3), казниће се, за прекршај, и предузетник за детективску делатност који запошљава више од једног детектива, новчаном казном од 50.000 до 250.000 динара.

За радње из члана 33. став 1. и члана 34. став 1. овог закона казниће се за прекршај и самостални детектив, који детективску делатност обавља сам као предузетник, новчаном казном од од 5.000 до 50.000 динара, а може се изрећи и заштитна мера забране обављања послова, односно вршења делатности у трајању од шест месеци до три године.

Члан 36.

За радње из члана 33. став 1. тач. 1–5, 7, 8. и 14. овог закона, ако по престанку радног односа не врати легитимацију, односно ако је, у року од пет дана, не достави Министарству (члан 13. став 3) и ако лицу од кога прикупља податке, на његов захтев, не покаже детективску легитимацију и овлашћење за вршење посла (члан 17. став 1) казниће се, за прекршај, детектив новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

За прекршај из члана 33. став 1. тач. 1, 2, 4, 5, 7, 8. и 14. овог закона, односно за радње из става 1 овог члана, којим су биле проузроковане теже последице, детективу се може изрећи казна затвора до 30 дана.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 37.

Прописи за извршавање овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 38.

Правна лица и предузетници за детективску делатност који на дан ступања на снагу овог закона обављају детективску делатност ускладиће свој

рад са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 39.

Лица која на дан ступања на снагу овог закона врше детективске послове могу наставити са вршењем тих послова, с тим што су дужна да услове прописане овим законом за обављање тих послова испуне у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, лица која на дан ступања на снагу овог закона имају најмање пет година радног искуства на пословима детективске делатности не морају испуњавати услов из члана 6. став 1. тачка 5) овог закона.

Члан 40.

Правна лица за детективску делатност, односно предузетници за детективску делатност која на дан ступања на снагу овог закона држе аутоматско и полу аутоматско оружје и муницију могу отуђити то оружје и муницију, непосредно или посредством привредног субјекта овлашћеног за промет оружја и муниције, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

По истеку рока из става 1. овог члана оружје које није отуђено постаје својина Републике Србије.

Члан 41.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 4. Устава Републике Србије којим је прописано да Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује одбрану и безбедност Републике Србије и њених грађана.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У поступку усклађивања правног система са Уставом Републике Србије, Законом о престанку важења одређених закона и других прописа („Службени гласник РС”, број 18/93) стављен је ван снаге одређени број закона међу којима и Закон о систему друштвене самозаштите, којим је, између осталог, било уређено и питање физичко-техничког обезбеђења објеката и друге имовине од стране организација удруженог рада и других самоуправних органа. Након стављања ван снаге наведеног закона, у правном систему Републике остала су правно неуређена питања која се односе на специфичности везане за обављање делатности приватног обезбеђивања, осим у делу који се односи на поседовање, држање и ношење оружја и муниције.

У њиховом раду је често долазило до озбиљних злоупотреба овлашћења која произилазе из природе ових делатности, при чему органи Министарства унутрашњих послова нису имали посебна овлашћења у односу на носиоце ових делатности, осим оних која имају у односу на све учеснике у правном промету и оних која су утврђена прописима о поседовању, држању и ношењу оружја и муниције.

Последица правне неуређености у наведеним делатностима су релативно честа и груба прекорачења овлашћења која произилазе из природе делатности, углавном од стране нерегистрованих организација и физичких лица, од којих је запажен број добио негативан публицитет у јавности на велику штету угледу оних привредних друштава и предузетника који послове детектива обављају професионално и, у недостатку закона о делатности, у складу са важећим националним и међународним стандардима.

Због тога је неопходно, доношењем одговарајућих посебних закона (за службенике обезбеђења и детективе) који би били примерени нашем правном систему, уредити начин, обим и услове за обављање ових делатности, стављајући их под већи степен контроле од стране надлежних органа државе и тржишне контроле у систему инфраструктуре квалитета (стандарди), посебно имајући у виду да је Република Србија једина држава у Европи и региону која област приватног обезбеђења још увек није уредила законом.

Детективска делатност у Републици Србији обављала се по старом Закону о класификацији делатности и о регистру јединица разврставања („Службени лист СРЈ”, бр. 31/96, 34/96, 12/98, 59/98 и 74/99), који је под шифром делатности 74600 Делатност тражења изгубљених лица и заштите, између осталог, прописивао и послове тражења изгубљених лица, активности приватних истражитеља, активности детектива у трговинским радњама, као и давања савета о заштити и безбедности у области индустрије, домаћинства и јавне безбедности.

На основу новог Закона о класификацији делатности („Службени гласник РС”, број 104/09) и Уредбе о класификацији делатности („Службени гласник РС”, број 54/10), у Републици Србији је класификација делатности у потпуности

хармонизована са међународним системом класификације делатности (референтним ISEC rev 3 и изведеним NACE – класификација делатности у ЕУ).

Извод из нове класификације делатности који се односи на детективску делатност:

СЕКТОР АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ

80 Заштитне и истражне делатности - област

Обухвата услуге повезане са заштитом као што су: истражне и детективске услуге; услуге обезбеђења и патролирања; прикупљање и пренос новца, докумената и осталих вредних ствари уз помоћ особља и опреме за заштиту ових драгоцености током преноса.

80.3 Истражне делатности - грана

80.30 Истражне делатности - група

Обухвата:

- **истражне и детективске услуге**
- **активности свих приватних истражитеља без обзира на то за кога и шта истражују**

Европски стандарди и искуства

У складу са прокламованим опредељењем државе за чланство у Европској Унији, неопходан је развој националне регулативе заснован на принципима правне државе, политичког и својинског плурализма и тржишне економије. Дакле, потребно је да законодавства најразвијенијих држава чланица Европске уније буду преузимана и уподобљена примерено нашим условима и традицији.

Основни предуслов за остваривање такве државне политике представља усаглашавање нашег правног система са правним стандардима земаља Европске уније.

У том смислу, у будући Закон о детективној делатности треба инкорпорисати решења заступљена у законодавству земаља из блиског окружења, са којима имамо сличну правну и административну традицију, наслеђе и праксу, од којих су неке већ и пуноправни чланови Европске уније (Словенија) или томе теже (нпр. БиХ, Хрватска, Македонија). Међутим, пажњу треба посветити и конкретним решењима садржаним у прописима оних земаља које имају развијене стандарде у овој области (Велика Британија, Немачка, Шпанија).

Настанак и одрживост детективске делатности у Републици Србији, Европској Унији и у свету, узрокована је све већом потражњом тржишта за детективским услугама, као последица актуелних процеса у социо-економско-политичком окружењу грађана и организација, као што су: смањење јавне потрошње и тиме реалних ресурса државе да задовољи све потребе грађана и организација; процеси транзиције; демократизација процеса који се односе на потребу поузданости извођења мноштва доказа у појединим поступцима; рецесија и пораст стопе криминалитета, итд.

Основна интенција законодаваца свих држава је да грађанима и организацијама, поред редовне судске заштите, омогуће и коришћење алтернативне заштите - детективских услуга, али на легалан и легитиман начин и у складу са поштовањем свих демократских достигнућа усмерених на

поштовање људских права и повећање опште и имовинске безбедности грађана и организација, што је случај и са прелогом овог закона.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Главом I. Уводне одредбе – чл. 1–3, предвиђа се да детективску делатност могу обављати правна лица, предузетници и физичка лица која испуњавају услове из овог закона и која су регистрована у складу са прописима.

Главом II. Детективска делатност – прописују се услови, овлашћења и начин обављања детективске делатности.

Одељком 1. Услови за обављање детективске делатности

Лиценца правних лица – предвиђају се услови које морају испуњавати правна лица за добијање лиценце.

Лиценца физичких лица – предвиђају се услови које морају испуњавати физичка лица за добијање лиценце, као и да ближе услове о начину спровођења обуке и оспособљавања лица за обављање послова детектива и полагање стручног испита доноси министар унутрашњих послова.

Пословне просторије – предвиђено је да правно лице за обављање детективске делатности и самостални детектив морају поседовати одговарајући пословни простор, који је обезбеђен од провале и неовлашћеног приступа. За чување предмета и евиденција детектив мора да обезбеди касу или сеф.

Одељком 2. Подношење захтева за лиценцу – предвиђа да се захтев за издавање лиценци подноси Министарству и да се лиценца издаје са роком важења од 5 година, уз могућност обнављања.

Главом III. Овлашћења и начин обављања послова детектива

Обрада података – прописује се, а подзаконским актима детаљно уређује, начин прикупљања података о несталим лицима или лицима која се крију; лицима која су кориснику проузроковала штету; лицима која анонимно поступају према кориснику услуге, нарушавајући му приватност; предметима који су изгубљени или украдени; успешности пословања правних лица и самосталних предузетника; заштити интелектуалне и индустријске својине, као и прикупљање и обраду других података која нису у супротности са законом

Уговор – прописује се да детектив може обављати детективске послове у складу са својим надлежностима само на основу уговора са странком, односно само на основу и у оквиру закљученог писаног уговора са правним или физичким лицем за које обавља детективске послове или са лицем које је овлашћено да закључи такав уговор.

Легитимација – предвиђено је да детектив приликом обављања детективске делатности мора носити легитимацију и дати је на увид овлашћеним полицијским службеницима на њихов захтев, а подзаконским актима детаљно је прописан изглед и ношење легитимације.

Ватрено оружје – прописује се да правно лице за обављање детективске делатности не може поседовати оружје за обављање делатности, а да детектив може добити дозволу за ношење ватреног оружја за самоодбрану, који се може продужити у складу са законом којим се уређује оружје и муниција.

Начин прикупљања и обраде података – прописује се да детектив може прикупљати податке од лица које на то пристане и у складу са прописима

о заштити података о личности, као и од органа државне управе у складу са одредбама овог закона, прописима о доступности података од јавног значаја и другим прописима.

Главом IV. Надзор над радом, евиденције и заштита података – прописује се:

Одељком 1. Надзор – предвиђено је да надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега, радом правних и физичких лица која обављају детективске послове и радом установа које спроводе обуку и оспособљавање лица за детективске послове, врши Министарство, као и овлашћења полицијских службеника да утврђују законитост пословања; врше увид у евиденције уговора и провере да ли се послови обављају у складу са уговором и пословном документацијом; прегледају пословне просторије, уређаје и техничку опрему и возила која се користе у обављању детективске делатности; проверавају начин чувања и ношење ватреног оружја, као и оспособљеност детектива за руковање оружјем, ако га има; проверавају начин примене овлашћења од стране самосталних детектива.

У вршењу надзора овлашћени полицијски службеници одређују рок за отклањање неправилности у пословању који не може бити дужи од 60 дана, а уколико се у том року неправилности не отклоне, овлашћени полицијски службеник доноси решење о забрани рада, односно обављања детективске делатности, које у року од три дана доставља Министарству.

Одељком 2. – предвиђа се да министар унутрашњих послова, за потребе примене овог закона, формира посебну радну групу – Стручни савет за унапређење детективске делатности, у чији састав предлажу чланове удружења правних лица и предузетника за детективску делатност и детектива.

Одељком 3. Евиденције – предвиђене су, а подзаконским актима детаљно прописане, врсте и садржај евиденција које води Министарство, правна лица и самостални детективи (предузетници).

Главом V. Казнене одредбе прописане су санкције за прекршаје правних и физичких лица у спровођењу овог закона, примерене националним специфичностима.

Прекршаји правних лица, предузетника и овлашћених лица – запређене су новчане казне у износу од 100.000 до 1.000.000 динара за правно лице које поступи супротно одредбама закона, односно одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 5.000 до 50.000 динара. Предвиђене су и заштитне мере забране вршења делатности за правна лица, односно забране обављања послова одговорном лицу.

Прекршаји физичких лица – предвиђене су новчане казне у износу од 5.000 до 50.000 динара или казна затвора до 30 дана, за прекршај физичког лица које поступи супротно одређеним одредбама закона.

Главом VI. Прелазне и завршне одредбе – предвиђа се да правна лица и предузетници за детективску делатност који на дан ступања на снагу овог закона обављају делатност и врше послове детектива, ускладе свој рад са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Предвиђа се да правна лица која на дан ступања на снагу овог закона држе аутоматско и полу аутоматско оружје и муницију могу отуђити то оружје и муницију, непосредно или посредством привредног субјекта овлашћеног за промет оружја и муниције, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог

закона и да, по истеку тог рока, оружје које није отуђено постаје својина Републике Србије.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Задржавањем основних надлежности за вршење надзора над спровођењем овог закона постојећим ресурсима Министарства и поверавањем послова акредитованим организацијама по решењима Акредитационог тела Србије и стручним удружењима из области приватног обезбеђења – нису потребна додатна финансијска средства из буџета Републике Србије за спровођење овог закона.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Реформа сектора безбедности на организационом нивоу односи се на промене унутар самог сектора, укључујући и детективску делатност. На тај начин се сектор безбедности прилагођава променама у друштву. Најважнија промена је професионализација. Под професионалном организацијом у сектору безбедности се подразумева организација која је способна да ефикасно и ефектно спроводи своје активности у оквиру демократске цивилне контроле. Овакве организације би требало да имају јасно дефинисане и широко прихваћене улоге у контроли. Такође, оне треба да имају јасна правила којима ће бити дефинисана њихова одговорност као целине, али и одговорност сваког њиховог припадника појединачно.

Један од таквих прописа је и овај закон чије се доношење предлаже по хитном поступку, с обзиром на то да он представља материјално правни основ за вршење детективских послова у систему националне безбедности и у оквиру демократске цивилне контроле.